

پژوهشکده سیاست‌گذاری

ریشه‌های تورم ایران و راهکارهای مقابله با آن

رویداد اقتصاد اقتصاد	نوع سند حوزه تخصصی برنامه عنوان نگارنده ناظر کیفی مشاور ارزیاب موعد تحویل تاریخ انتشار مخاطب / کارفرما
ریشه های تورم ایران و راهکارهای مقابله با آن مینا جامع	
شهریور ۱۴۰۲	
مالکیت فکری و حق تألیف	
توضیح حق تألیف و مالکیت فکری	فرد / مؤسسه
----- -----	----- -----

جملات کلیدی

- بیش از نیم قرن است که با تورم های مزمن در ایران مواجه هستیم .
- انواع ناترازی ها در اقتصاد ایران ریشه تورم را قوی تر کرده است.
- عدم توجه به سیاست های پولی و شناسایی اهداف حاصل از این سیاست ها مانعی برای کاهش تورم محسوب می شود.
-

کلمات کلیدی تورم- انتظارات تورمی-سیاست های پولی

هشتاد و سومین رویداد سیاستی شریف و دوازدهمین نشست کنفرانس حکمرانی و سیاست گذاری عمومی به همت اندیشکده کسب و کار شریف در ساختمان رصدخانه مهاجرت ایران در روز یکشنبه ۱۹ شهریور ماه ۱۴۰۲ برگزار گردید. اعضای این نشست، محورهای آن و خلاصه ای از جلسه در ادامه گزارش به تفصیل بیان شده است

اعضای رویداد:

آقای دکتر میثم خسروی، مدیرگروه پولی و بانکی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

آقای سعید عباسیان، پژوهشگر اقتصادی

محور های رویداد:

تبیین ریشه های تورم

بررسی تورم در سال های اخیر

جایگاه سیاست های پولی و نقش آن در تورم

راهکار های مقابله با تورم ایران

مقدمه

تورم واژه ای نام آشنا در هر اقتصادی است و عبارت است از افزایش تدریجی قیمت کالا و خدمات در طی یک بازه زمانی. در واقع تورم حاصل از افزایش مستمر قیمت ها است. در ایران نیز وجود تورم های بالا و مزمن اهمیت این متغیر اقتصادی را دوچندان کرده است. به جزء سال های ۱۳۶۴، ۱۳۶۹، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ تورم در ایران از سال ۱۳۵۳ تا ۱۴۰۲ همواره دورقمی بوده است. تورم های بالا ثبات اقتصادی در یک کشور را کاهش میدهد، در شرایط تورمی منابع به سمت سایر بازارها سوق داده می شود و چشم انداز برای تولید و سرمایه گذاری را از بین می برد. با توجه به نوسانات قیمت در شرایط تورمی، نحوه مقابله با پدیده قیمت گذاری سخت و دشوار می شود. بنابراین نظر به اهمیت اثرگذاری تورم بر ابعاد اقتصادی و سیاسی و به تبع اجتماعی آن در این نشست سعی بر آن شد تا ریشه های تورم شناسایی شود و راه حل هایی نیز برای مقابله با آن طرح گردد.

ابتدای جلسه با یک سوال کلی درباره ریشه های تورم و اینکه چرا تورم مهمان همیشگی اقتصاد ایران است شروع شد. پاسخ دکتر خسروی به این سوال از دو دیدگاه نشأت می گرفت: (۱) تورم با اهداف دولت و بانک مرکزی **trade off** دارد در نتیجه سوگیری تورمی (**inflation bias**) باعث می شود تورم محقق شده بالاتر از تورم بهینه باشد. (۲) بحث حق الضرب (**seigniorage**) مطرح است که در آن منفعت دولت و حکومت با منافع خلق نقدینگی همگراست، در واقع دولت و حاکمیت ذی نفع رشد نقدینگی هستند. این دو عامل بحث بلند مدت تورم را در پی دارد و برای نوسانات تورمی در کوتاه مدت، انتظارات تورمی و لنگرهای ذهنی شکل گرفته در آحاد جامعه نسبت به نرخ ارز مطرح هست.

آقای عباسیان، بحث را با پیوند زدن تورم با قیمت ها شروع کردند به عقیده ایشان تورم از روش سرجمع هزینه ها محاسبه می شود و قیمت گذاری دولت در نهاده های تولید و به تبع آن قیمت کالاها ها مسیری برای تورم موجود است. قیمت نهاده های تولید از سه مکانسیم قیمت گذاری ارز، انرژی و نرخ بهره بانکی تحت تاثیر قرار می گیرند بنابراین سود ده یا زیان ده شدن بنگاه های تولیدی در بطن این قیمت گذاری ها شکل می گیرد.

در ادامه جلسه با وام گرفتن از صحبت های هر دو بزرگوار نکات ذیل به اختصار بیان می شود:

- انتظارات تورمی و شاخص های مربوط به آن در اقتصاد ایران نادیده گرفته شده است. چندین سال هست متغیری که انتظارات تورمی را شکل می دهد نرخ ارز است بنابراین هرگونه مداخله از سمت بانک مرکزی و مقامات پولی می تواند واکنش های برانگیخته ای را در بر داشته باشد.

- اهداف سیاست گذاران پولی و فعالین و تاثیر گذاران اقتصادی باید به گونه تبیین شود که تفاهم و انسجام بین آنها شکل بگیرد تا بتوان در بستری از اجماع نظر، اهداف ساختاریافته و قابل تحقق را تبیین کرد.
- استقلال بانک مرکزی و شاخص سازی جدید برای محاسبه تورم ابعاد مهمی از حل مساله مربوط به تورم را در پی دارد ولی در شرایط کنونی اقداماتی با الویت بالاتر از این موارد مد نظر هست.

✓ راهکارهای کنترل تورم

- راهکارهای غیر پایدار برای کنترل تورم، افزایش نرخ بهره است که در سال ۱۳۹۲ در کوتاه مدت روندی برای کنترل تورم بود ولی بعد از مدتی تورم با نرخ های بالا تجربه شد. بنابراین نباید بر افزایش نرخ بهره در ایران تاکید کرد.
- راهکارهای پایدار:

۱) مکانیزم هایی که به تورش تورم منجر می شود را کنترل کنیم

۲) اصلاحات نظام بانکی، بودجه ریزی، صندوق بازنشستگی را در دستور کار قرار دهیم

۳) به مسیر دلار زدایی توجه کنیم. نباید مثل گذشته به دنبال تثبیت نرخ ارز باشیم بلکه باید بگذاریم اقتصاد خود این تثبیت را با مکانسیم بازار، عرضه و تقاضا، تحقق بخشد.

پژوهشکده سیاست‌گذاری
دانشگاه شریف

اندیشکده کسب و کار شریف

sharifbtt.com

info@sharifbtt.com

sharif_btt

sharif-business-think-tank

تهران، خیابان آزادی، خیابان شهید جواد اکبری، کوچه اتکا، پلاک ۷، طبقه دوم

۰۲۱- ۹۱۰۳۴۲۰۷

